

SETMANARI ILUSTRAT, DE LITERATURA, NOVAS Y ANUNCIS

Dedicat ab preferència al desenvollop de la vida teatral de Catalunya
PREU: 15 CENTIMS — SURT LOS DISSAPTES

RECORT ETERN Á FREDERICH SOLER

1875

Reproducció d'una alegoria composta en honor al célebre poeta, pel genial artista malaguanyat Tomás Padró

Soler

Fragment d'un estudi titulat CLAVÉ-SOLER-BALAGUER

En Clavé y en Soler tenen una circumstancia comuna, la de ser fills del poble. Tots dos han degut comensar per ferse nom y posició. En Clavé era un obrer, en Soler un aprenent rellotjer. En lo nostre país, com en tota la Europa llatina, poblada per la rassa igualitaria per excelencia, no sembla sino que la lhumiltat d' origen sigui condició precisa per arribar á adquirir las simpatías populares. Los més grans génits han degut comensar per elevarse á sí mateixos y la tasca 'ls ha sigut relativament fácil. ¿Será perque no podent arribar al ideal de la igualtat absoluta, las classes populares satisfan un orgull ligitim col·locant á sos representants ilustres per damunt de las privilegiadas ó afavoridas per la imperfecció de la organisació social? Si es aquesta la causa, ó si es un' altra no volém discutirho avuy: basta al nostre propósit consignar los fets.

En Soler va tenir los mateixos treballs qu' en Clavé y va obtenir també los mateixos resultats. Darrera del taulell, mentres manejaba la llima ó 'l buril, la seva imaginació divagaba per altres espays que 'ls de la rellotjeria. Si 'l renaixement

catalanista no hagués estat preparat, no hauria passat de ser un regular fadrí rellotjer, distret y poch minuciós en lo trevall. Per fortuna seva, la guerra d' Africa va produhir cert entussiasme en la nostra terra, que per un moment va creuers que habia arribat l' hora de tornar á las glorias (?) dels *tercios* y dels almogávares, y escrivint unas pessas mitj entussiasmas, mitj satíricas, va lograr ferse coneixe del reduhit círcol que freqüentaba un teatret arreglat en l' arcoba de una casa particular. Aquest primer éxit va proporcionar al autor relacions d' amistat íntima ab un grupo d' estudiants, plens com ell d' imaginació y de vida, y desde aquell moment va sentirse ja fort. Després d' algunas pessas escrites sols pera homens, que van ferse populars sense imprimirse, va poder ja escriure pel públich, y al cap d' un any habia nascut lo teatro catalá. Com en Clavé habia degut crearho tot, desde las produccions als actors; desde 'l local fins á l' escola.

Hi ha una circumstancia molt digna de notarse y que es comuna als autors de que 'ns ocupém. Tots dos van darse á coneixe y van anar guanyant popularitat, cantant lo progrés y l' avens de la nostra terra.

En Clavé y en Soler van creixe, no sols sens contar ab lo concurs ni l' apoyo dels que miran en darrera ó que per lo menos no volen mirar endavant, sino fins á pesar seu. L' un ja habia compost los més preciosos de sos cants y tenia ja perfectament organitzats los seus cossos de coristas, quan van comensar á escoltársel com per misericordia, los que 's creuhen monopolisadors dels gust artístich; l' altre habia parat de fer gatadas y entraba ja de ple en lo verdader drama, quan alguns dels que avuy més se glorien d' haverlo format, van comensar á assistir com d' amagat á las funcions del Teatro Catalá. Ni en Clavé ni en Soler deuen res á cap més element que al popular. Los altres elements, representats pels Jochs Florals y pels certámens oficiosos, lluny de darlos la má, van ferlos guerra á mort, sens dignarse concedirlos ni 'l més petit mérit. Gran ha sigut, donchs, lo triunfo del un y del altre, quan ha obligat al element no popular á seguirlos fins en lo seu modo de fer.

Deixém ja indicat que 'n Soler, lo mateix que en Clavé, degué comensar per crearho y organitzarho tot en tan malas condicions, que lluny de poder contar ab elements, hagueren de vence la oposició dura y constant que van trobar desde 'l primer dia.

Lo fort d' en Soler es lo teatro, aixís lo cómic

com lo dramátich, pero aixó no impedeix que sigui també un bon poeta lírich. Sas poesías sèrias, de carácter purament lírich ó històricas, poden posarse al costat de qualsevols altrás. La *Cansó dels aucells*, *Los companys de Sertori*, *Lo Baster del Esquirol*, etc., etc., sols tenen superior en aquelles pocas que han format época y que tothom sab de memoria.

En Soler y en Clavé tenen, además de las ditas, un' altra condició comuna; la originalitat. Aquest va crear uns coros completament catalans; aquell un teatro que no s' assembla á cap altre.

En Clavé, artista de gran sentiment, acostumá produhir tots los seus efectes per medi de la simplicitat. Molts de sos cants que arriban al cor, no tenen més complicant que un acompanyament á terceras ó quintas. En Soler, poeta de gran imaginació, produheix la impressió que desitja per medi de la complicació y de la sorpresa. En los seus arguments, los epissodis incidentals tenen tanta ó més importancia que la acció principal; en los seus dramas no hi ha un detall que no contribuexi al efecte.

Aqueixa imaginació exuberant, agermanada ab una facilitat assombrosa pera tot lo que es concebir y executar una composició dramática, son la base del génit d' en Soler. Per aixó no sols es notable per cada una de sas obras, sino que ho es també per lo conjunt. Pochs autors de la seva talla han mostrat tanta fecunditat. Las sevas produccions dramáticas passen del centenar.

Gracias á las brillants condicions del nostre poeta dramátich, lo teatro catalá va neixe ab vida tan robusta, que d' un salt va posarse al costat d' altres teatros que contaban sigles de historia. La idea de basar l' acció de molts dels dramas en personatjes que son fills del camp ó de poblets, va dotar al nostre teatro de una originalitat que molts pochs altres tenen, contribuint aquesta circumstancia á que poguessin improvisarse los actors. En los papers que se 'ls hi confiaban no podia haberhi comparacions, ni 'ls permetían ser senzills imitadors. Al principi no tingueren altre recurs que crear los tipos, y á n' aixó es deu que si no tenim ja escola catalana, estiguém en camí de tenirla.

Ab lo dit creyém haber plenament demostrat que al nostre benvolgut amic en Frederich Soler, li correspon sens disputa un dels primers llocs entre las figuras del nostre renaixement artístich.

V. ALMIRALL.

A Frederich Soler

No sé pas ab mos versos qué puch dirte
que siga digne y gran per elevarte.
¿Cóm trobá 'l modo just per enaltirte
si ab vida vas lográ immortalisarte?
Ja, donchs, que ab lo més gran vares unirte,
tan sols un trist recort dech tributarte.
Que sempre 'l mon t' admirará ¡oh Géní!
mentre en ell hi hagi un cor que 'l aire aleni.

VICENS COTS SAMÓN.

Cant de dol

Plora avuy ¡oh Catalunya!
la mort d' un brau... d' un atleta,
la mort de ton gran poeta
que ab sos cants tan t' ennaltí;
dant forsas, color y vida
á la nostra patria escena,
que ab sa inagotable vena
tant y tant la va enriquí.

Ell fou aquell qu' un dia
cantava 'l riu y la plana,
y la terra catalana
de sos lays trová 'l contrast;
per lo bosch, vall y montanya,
del palau á la cabanya,
tots d' ell guardan grat recort.

Plora avuy ¡oh Catalunya!
ton gran *Serafi Pitarra*.
¿No sents lo clam que desgarra
feréstech lo nostre cor?
Los arcàngels 'ns anuncian
que 'n la Gloria están de festa;
¡abaixemne tots la testa
que 'l gran Frederich ha mort!!

SALVADOR BORRUT Y SOLER.

A Frederich Soler (Serafi Pitarra)

Baxeu angels del Cel, baixeu depressa
y á dolls porteu lo riure y la alegría
que en eixa hermosa terra catalana
ens mata lentament la melangia.

S' es mort un de sos fills, lo més insigne,
s' es mort lo fill que un jorn fou sos amors;
tothom te 'l rostre trist y trista l' ánima
lo nom del gran Soler brolla dels cors.

Baixeu àngels del cel, baixeu depressa
baixeu pera minvar nostra conhor
correu, que 'l gran Pitarra, ha fet un drama
que 'ns ha rubler d' engoja y dol lo cor.

JOSEPH ROIG CORDOMÍ.

Sempreviva

En la mort de Frederich Soler

De la que t' admirá en vida
reb aquesta flor marcida
pera recort eternal;
pera tu pregaria noble
junt ab las de tot un poble
qu' en mitj d' ells n' ets immortal.

ASSUMPTA DE VALLORS.

La mort del insigne dramaturg

Frederich Soler

De dol los cors omplena á fills d' hermosa terra,
si tristos ulls no espurnan á l' ayma amara 'l plor
de Parca cop sensible que al eminent aterra
en patria acondolida ver gratitut n' aferra;
l' escut de Catalunya son nom grabará ab or.
¡Tribut! Tot aquest poble que llors li doná un dia
condola mort del pare que fill deixá preuhát:
Teatro de la terra, las fonts de poesia
de ploma candenciosa qu' un bell penó orgullía,
qui lo seu nom gran porta á la immortalitat.
Avuy catalá il-lustre volgué engullirs la fosa
'hont fer esmicolantlo lo fará cendre 'l temps,
mes deixa fruyts del géní, sa obra viu gloriosa,
que al veurer en escena costums de terra hermosa
llaviejarém ton nom ab dol y joya ensemps.

FRANCESCH TORRES.

À la memoria de Frederich Soler

(Serafi Pitarra)

Plora 'l Teatro Catalá
per la mort inesperada,
y Catalunya endolada
ab pesar plorant está.
De ton talent eminent
ne queda tant sols la Gloria.
Tot catalá en sa memoria
te tindrà sempre present.

B. UN CATALÁ, S.

Al inmortal poeta

D. Frederich Soler (Pitarra)

Lograres amich Soler
per tas concepcions divinas,
cent coronas de llorer
y una corona d' espinas,

Las de llorer te han donat
de tot un poble l' amor,
la de espinas ¡malhaurat!
ha fet trossos lo teu cor.

Mes en vá la mort s' alaba
quan á la fossana 't llenza
puig allí ahont ta vida acaba
ta gloria inmortal comensa.

JOSEPH MARÍA POUS.

À la mort de 'n Pitarra

No content ab ton ideal
d' enaltir la patria teva
fundantli per honra seva
lo *Teatro Regional*,
vares ferli de puntal
escribint per son esclat
obras 'hont hi has derramat
ta vida de gota en gota,
fins qu' haventli abocat tota
¡tu sense te n' has quedat!

PIO CATALÁ COSTA.

À Frederich Soler

¡Ha mort lo geni! ¡Ploreu, oh Musas,
vostra dissort!
Ploreu sens treva, al que us aymava
ab tot son cor.

—¡Ha mort lo geni!—Tothom va dihentne
sospirs llensant.

—¡Ha mort Pitarra!—Las aus ne cridan
l'espai crasant.

Y en tant la Fama, per tot pregona
ab accent clar:

—¡Ha mort Pitarra! Pero sas obras...
per anys que passin... ¡no morirán!

JOSEPH PUJADAS TRUCH.

Desde la Real Escola d' Artillería de Segovia

LA MORT D' EN PITARRA

Ni una bomba que hagués esplotat á mos peus
m' hauria causat la impressió de la trista noticia
de la mort del que 'n vida 'm feu sentir tantas
emocions, degudas á sa genial, potentia y mara-
vellosa inspiració.

No se perque será, pero 'm sembla impossible
que hagi deixat d' existir en Pitarra; l' ídol de
Catalunya.

Vaig donar aquesta noticia á un artiller fill
de Barcelona y que serveix com jo en l' Acade-
mia d' Artillería, y no sabia avenirsen; vaig
ferli llegir los telégramas de Barcelona que pu-
blicavan los diaris de Madrid y encare no ho vo-
lia creurer y no quedá convensut fins que llegí
lo penúltim número de LO TEATRO REGIONAL. Va
besar lo seu retrato y el va mullar ab llágrimas;
se 'l mirava y tornava á mirar com si ab sa mi-
rada hagués volgut animar, tornar á la vida
aquella imatge que deya que ja no veuría may
més.—No m' en sé avenir—va dirme—jo qu' es-
perava acabar lo servey pera poguer tornar á
Romea á saludarlo ab aplausos y crits de l' au-
tor... T' asseguro que aquesta noticia m' ha tras-
tornat, havém perdut un tresor... La vritat, sento
tan la seva mort com sentiria la del meu pare.
Hermosa demostració de l' admiració que li cau-
saba en Pitarra.

Entre los que 's dedican á la literatura aquí á
Segovia, ha produhit la mort d' en Pitarra fonda
impressió. Han sentit verament sa prematura
mort y s' uneixen de tot cor al sentiment y al
dol perque passa Catalunya, per la pérdua de son
ilustre fill Frederich Soler.

Jamay podrém olvidar al que tan valió tresor
nos ha llegat pera nostre teatro.

Son nom será immortal.

JOSEPH FRANQUESA MALLOL.

À Frederich Soler y Hubert

I

Caigué un jorn llavor d' inginy
en la catalana terra,
y lo que era avans un erm
després daba goig de veura.

Per tot naixian rosers
y flors de tota mena,
magnolias, dalias, clavells,
francesillas y gardenias.
Xarrotejaban per tot,
los verdums y cadeneras,
may paraba l' rossinyol
ni tampoch las aurenetas.
Reynaba lo goig per tot
y per tot arreu se veyan
papallonas matizadas,
xuclant mel com las abellas.

II

Al bell mitj d' aquest verger
ple de vida y ufanesa,
un llorer donaba sombra,
tenint lo sol per diadema.

Talment ricas esmeraldas
semblaban sas fullas verdas,
y era el seu perfum diví
goig del aura juganera.

Los aucells nius hi tenian,
las abellas mel hi feyan,
l' uracá lo respectava
y l' admiraba l' poeta.
¡Ay! ¡si n' era de pompós!
¡d' alt y de olorós si n' era!
era l' arbre més bonich
de la catalana terra.

III

Un dia 'l corch de neguit
y lo corch vil de la enveja
bo y corcant la seva soca,
deixaren sas fullas secas.

¡Pobre llorer! va morir
quan nous brots encara treya,
quan més era son perfum,
y sas fullas molt més verdas.

Pero un cas á tots admira,
y es que mort tornat en llenya
te més perfum que 'ls rosers
y clavells que lo rodejan.

Y encara admira molt més,
que l' rossinyol dia y vespre,
fent palau del llorer sech,
mil cansons y xarroteja.

Y entre totes n' hi ha una,
tant expresiva y valenta,
que lo cális fa estremir,
de magnolias y violetas.
Diu aixís: — Llorer de gloria;
gloria trovarás eterna,
ja que la gloria has sigut
de la catalana terra.

JASCINTO SALA Y MARIGÓ.

Lo Tartaner

Ja no se 'n veuhen.

Ab un' haca joveneta,
Que per corre 's pinta sola,
No passa 'l passeig, lo vola
La tartana d' en Peret;
D' en Peret, de qui mòlts diuhen
A qui informes ne demana,
Que no hi ha mellor tartana
Ni tartaner més guapet.
Miráusel; la barretina,
De gayró, ab gracia posada,
Al damunt d' una llaçada
Que 's sab fer al mocador,
Y en lo corbatí de seda,
Que dú al coll, una tombaga...
La que 'l vegi es una plaga
Si no 's mor per ell d' amor.

A fora 'l portal de l' Angel
S' espera ab la tartaneta.
—¿Que ve á Gracia, pubilleta?
Miri que, si vol, marxem.
Apa, ávia, ja l' aguantó.
¡Au, posa 'l peu, bona pessa!
Si senyor. ¿Que va depressa?
No tinga por, volarè.—

Y, tancant bé la portella,
Traú lo morralet de l' haca,
Fa petá' un xich la xurriaca,
D' un salt se queda assentat,
Y entremitj d'—¡Au, Coronela!
Y ¡alça! y ¡apa, bonicoya!—
Ja, marxant, parla á la noya
Que s' assèu al séu costat,

Olu, quan s' explica,
Si té acudits fins,
Sentint la musica
De trot y esquellins.

—No temis, minyona,
Que no volcarè;—
Si de cas, agáfat
Y 'ns abraçarè.
¡Ohé! ¡Ah! ¡Ah! Coronela,
¿Que 'ns adormim ó què fem?

La tartana
Pintadeta,
Pubilleta,
Qu' ara 't dú,
Sense témer
Que re 'r cayga,
Un got d' ayga
Dú segú'.
Va llatina,
Va lleugera,
Roncejera,
Quan se vol.
Porta y gronxa;
Si 's demana,
Es tartana
Y es breçol.
¡Oh! ¡oh! ¡No tant, Coronela!
Vés al pas que crema 'l sol.—

Y mentres que l' haca,
L' haqueta va al trot,
Petant la xurriaca
Enrahona com pot.
Oiu quan s' explica
Si té acudits fins,
Sentint la musica
De trot y esquellins:

—La méva tartana
De tot ha portat:
La gent campetxana,
Lo noble hisendat,
Las noyas bonicas,
No pas tant com tú,
Y vès si m' esplicas
Que 's quexe ningú.

Jo duch viuda sola
Vestida de dol;
Qui no s' aconsola
Es perque no vol.
Mentres que no 's casi
Son plor será amarch,
Y va á Sant Gervasi
á dú un ciri llarch.

Jo á la Bonanova
Duch lo mariner,
Que qui la mar prova
Devot se sol fer.
Jo á la Verge Santa
Vaig á dú 'l soldat,
Que, quan hi va, canta,
La noya al costat.

Jo hi porto al trafica
Que s' está arruinant
Ab torra bonica
Qu' al Putxet li fan.
Que pert la botiga
Y l' honra, potser,
Perque algú li diga:
—¡Ay, quin presseguer!—

Jo hi porto parella
Qu' hi puja somrient;
No sé, á cau d' orella,
Si amors van dihent.
Jo porto ditxosos
Mòlts ennamorats,
Y fins de gelosos
Ne duch d' enfadats.

Jo porto las collas
Que van á cá 'n Pioch;
Portant plats y ollas
Qui pot gastar poch.
Jo porto gentadas
A cá 'l Matoner.
¡Vès, á xurriacadas,
Si més se pot fer!—

Deya, y tornava:
—¡Au, Coronela!—
Xurriaquejava,
Fins que, á la fi:
—¡Senyors, cridava;
La Travessera!
Ja sóm á Gracia,
Baxèm aquí.—

De tots cobrava;
Feya á la noya,
Que se 'l mirava,
L' ullet darrer,
Y la oblidava
Tot de seguida,
Com ja s' oblidava
Lo tartaner.

Friedrich Totter

¡Pitarra en lo cell!

Al morir Frederich, lo grupo d' àngels
 que á son entorn vetllaban,
 aixecaren sos vols vers á la gloria
 ab los ulls plens de llàgrimas.
 —¡Senyor—va dir un d' ells al Etern Idol—
 nostra missió sagrada
 eixa tarde ha finit allà en la terra!
 ¡Ha mort, per fi, *Pitarra*!

Deu, que feya molts sigles que son trono
 jamay abandonaba,
 deixá lo pedestal y sortí á fora
 seguit dels sants y santas.
 Y quan, encare lluny, Deu, de aquest home
 va veurer pujá l' ànima,
 va fer sortir als serafins á rébre-la
 ab violins y ab arpas.
 Al arribar al cel, Deu, las grans portas
 feu obrir sens tardansa,
 y abrassant al poeta, ab veu hermosa,
 ¡vina!—li va dir—¡passa!

ANGEL GARCÍA.

Pitarra

La obra d' en Pitarra es essencialment social; ell conseguí lo que hauria intentat vanament la militant renaixensa literaria, reduhida per son caràcter y tendencias al cenacle dels iniciats. Aquesta obra donchs consisteix en haver agrupat á tot lo poble catalá pera ferli sentir l' art en sa forma més popular é intensiva: lo teatro. Nascut en Pitarra del poble, en ell s' educá y per ell treballá sense repós; sa mateixa activitat infatigable suplí buyts y defectes. Per donar consistencia á son pensament era necessari que ni per un sol moment se paralisés la circulació de aquest gran cos al que ell doná vida, y en Pitarra arribá á saturarlo ab sas produccions dramáticas. Aquestas durarán més que per son valor literari per sa importancia innegable com á *document* social que forsosament deurá consultar qualsevol que vulgui coneixe, no precisament nostre renaixement literari, sino 'l poble catalá d' aquest mitj sigle. Pochs com en Pitarra han sapigut trovarli la nota justa; y consti que 'm refereixo á sas comedias, no á sos dramas de la darrera época. Ha encertat á inspirar l' ànima del poble en lo teatro, y ha encertat lo gust del poble. Mes, ¡quants afanys pera conseguir aixó últim!... Cada estreno fou pera 'l pobre Pitarra una lluyta titánica... ab ell mateix. Ab lo públich no lluytava sino que 's rendia sempre. Retirat al fons del teatro contava ab febre los bateaments del monstre; s' identificava ab ell, se alegrava de sos aplausos y 's consumia d' angunia per sas impaciencias y apatias. A la segona

representació se coneixia sempre en la obra, la colaboració del públich del estreno.

Lo Pitarra més fresch y original es lo de las gatadas; aquestas son fetas ab un art espontani, ab prodigis d' humor y bona sombra; en ellas dissipá la alegría de sa primera joventut passada en una ditxosa y sana bohemia literaria.

Sa gran obra aná desde alashoras elaborantse rápidamente, aquella máquina potent rodava sense descans y 'l teatro catalá anava aixecant sas macissas parets, sos reforsats sostres, y tot un poble en sa inmensa sala expansionava l' esperit ab las representacions artisticas y sugestivas de la escena.

Gracias á 'n en Pitarra, Catalunya tingué son teatro, vastísim y espléndit com cap altre poble en aquest temps, y s' aficioná ab forsa incontrastable á sa llengua y á sa literatura, aturant potser per sempre la acció corrosiva del castellanisme.

¿No es prou aixó sol per immortalisar á un home?

E. MOLINÉ Y BRASÉS.

Soler

Al perdre en Frederich Soler, Catalunya ha perdut un dels seus fills més eminents. Los poetas catalans, un dels seus companys més preclars, y los autors dramáticos, un mestre.

F. DALMASES GIL.

Frederich Soler

Lo *Bernat de Las joyas de la Roser*, al final de l' obra troba:

—¡Una gerra
 tota plena d' onzas d' or!

Catalunya al final del drama *Frederich Soler*, troba també:

—Un teatro
 ab cent obras totas d' or.

LLUIS MILLÀ.

Plorant al poeta

Frederich Soler y Hubert

Damunt la tomba—del gran poeta
 Flectats en terra—nostres genolls
 Cubrim la llosa,—de marmol, freda
 Ab brancas verdas—de flayrós llor,
 Y un cop coberta—damunt posemhi
 Una corona—de frescas flors
 Ab negre cinta—que escrit hi porte
 Del gran poeta—lo brillant nom.

Mes no; las pompas—del mon son vanas,
 Trayeu las brancas—trayeu los llors,
 Y derrameuhi—fins á banyaria
 Llágrimas tendras—del nostre cor.

GENERAL GINESTÁ Y PUNSET.

A Frederich Soler en sa mort

Adeusiau, poeta,
fill estimat de nostra Catalunya,
que, sens deixar de viure,
heu marxat d'aquest mon per' na á la gloria!
Re hi fa que us en aneu; que aquí, en la terra,
quedan, per sempre més, las vostras obras.

F. MARIO.

Tribut á Frederich Soler

Incomparable cantor
de la catalana terra,
fill del poble, que al trevall
deus la teva gloria inmensa.
Senzill y humil jornaler
tornat en genial poeta,
gosa, gosa el dols repós
tot dormint la pau eterna!

La llevar que vas plantar
terra bona la va rebrer,
y are, si 'n dona de fruyts
regalats, dolsos com brescas!
Las cansons que vas cantar,
vibran, y vibrarán sempre
en l' ayre que respirém,
en la salabrosa fressa,
de las onas, en el bosch,
en el baf que fa la terra,
fins als cims del Pirinéus
coronats de neus eternas.

De las sombras del ublit
vas treure la nostra escena,
y la vas portá á la llum
ab ta creadora empresa.
Del camp y de la ciutat
la vida vares suspendre,
y la vas reproduhir
ab quadros de má de mestre
pintats sols ab els colors
excelents de ta paleta.
Gloria á tú, autor genial,
que fins al cor de Castella,
vares lograr un triumf
ab ta *Batalla de Reynas!*
Propagador del progrés,
obrer de la inteligencia,
reposa, reposa en pau,
que la hermosa gloria 't vetlla!
Ré hi fa que migrats esprits
ataquin las obras tevas,
si fins no 'n faltan, també,
que ab la capa de la ciencia,
l' hi escatiman á Colón
l' haber descubert l' América!

Podrá el teatro catalá
arribá á una altura espléndida,
podrá dar valiosos fruyts
qu' escampin las nostras lletras
desde la Irlanda al Brasil,
desde Gibraltá á Siberia.
Mes ton nom no's perdrá may,
la teva obra estará ferma
la gloria del fundador
será teva, sempre teva!

A. LLIMONER.

A la memoria del gran dramaturg catalá

Frederich Soler

Per colocar damunt de ton sepulcre
voldria jo teixirte una corona
que 'l temps jamay marcís ab sa alenada;
recort etern d' un trovador que admira
de los teus cants la inclita grandesa.
Aixó voldria, y espigant tos versos
teixirne ab sas bellesas la corona
per colocar damunt de ton sepulcre;
feble ressó de lo que 'l meu cor tanca.
Mes no, no es necessari que m' esforsi
cubrint de gayas flors la téva tomba.
Tas obras immortals, son flors tan frescas,
que no las marcirá lo temps que passi,
y ellas farán que lo teu nom no mori
mentres la vida á un catalá li resti;
puig si algun dia 'l de Soler s' olvida,
'l de Pitarra tindrà vida eterna.

JOSEPH ALEMANY BORRÁS.

Lo poeta y la bandera

Lo poeta. Tú, bandera venerada,
de victorias carregada,
¿Quina fi t' esperarà?
La bandera. y á tú, testa llorejada
que mil cops m' has excelsada
¿Qué t' espera per demá?

Lo poeta. Un conhor tant sols m' espera,
que la gloria riallera
dols m' afalagui al morir.
La bandera. Si un sol tros de ma bandera
resta encare per senyera,
ton cadavre vull cobrir.

P. F. O.

En la mort del insigne dramaturg catalá

En Frederich Soler Hubert

¿Qué li daré mon Déu que digne sia
de sa sabiesa gran, per recordança?
De mon cervell trova sencilla y noble
que recordi als mortals lo seu ingeni.
Llagrimejántme 'ls ulls y tot glatinne
de dolorós esclat mon cor follivol,
¿Mes que diré que la deesa Fama,
no ho hagí pregonat ja per la terra?
¿Qué diré jo que trovadors insignes
no hagin cantat ab vera poesia?
Ja rés puch oferir; sols la pregaria
que á son esprit sodollará de gloria,
y en vol d' ençens, rublert d' inmensa ditxa
al cel s' en volará lloch delectable.

Reb lo tribut d' est rossinyol piulayre
qu' endreça feble cant, per ta memoria,
joh cantor inspirat de costums bellas
que 'l poble catalá tan, tan estima,
y' ensemps que va corrent la meva ploma
de mos llavis ne surt tendre pregaria.

ANTÓN BUSQUETS Y PUNSET.

À Frederich Soler

HONRA Y GLORIA DE LAS LLETRAS CATALANAS

Vesteix Catalunya dol
 y plor llensa ab amargura,
 que la Parca ab má segura
 l' umplerta de desconsol;
 robantli un patrici noble,
 orgull de l' Espanya entera,
 robantli un poeta, qu' era
 l' idol de tot lo seu poble.
 ¿Quí es que no 'l coneixia?
 ¿Quí es que no l' admirava?
 ¿Quí á n' en Soler no estimava?
 ¿Qui á n' en Soler no aplaudia?
 Y no obstant y aixó, la mort
 no l' ha volgut respectá,
 se l' ha volgut emportá
 deixantnos sols son recort;
 recort que sempre será
 penyora d' agraument,
 que guardará eternament
 tot lo poble catalá.

JAUME SERRAHIMA.

Homenatges á Soler

VILANOVA Y GELTRÚ.—Diumenge 14 del present en lo teatro Tivoli, se doná la funció dedicada al immortal Frederich Soler. Se representá sa genial obra *La Dida*, obtenint un desemenyo esmeradíssim sobresurtint D.ª Concepció Ferrer y 'ls Srs. Tresols y Darroqui.

Terminat lo drama se llegiren poesías de Víctor Balaguer, Conrat Roure, Agulló, Toldrà y altres.

L' escenari estava artísticament arreglat. Lo teatro pleníssim.

SALLENTE.—En lo teatro Principal lo diumenge passat se celebrá la funció á la memoria de Soler, posantse las sevas obras *Las joyas de la Roser* y *Las carabassas de Montroig*.

MANRESA.—Diumenge passat se celebrá en lo teatro Conservatori, la funció dedicada á honrar la memoria de Frederich Soler. La funció estigué á cárrech de l' aplaudida companyia Parreño posant en escena lo popular drama *Lo ferrer de tall*, obtenint un desemenyo notable.

Després de la representació hi hagué lectura de poesías y coronació del busto del immortal poeta.

SABADELL.—Diumenge á la nit en l' «Ateneo Sabadellés» se celebrá una extraordinaria funció en honor á Soler ab la representació de *Las Eneas del Mas*, lectura de poesías y pronunciantse discursos qu' entusiasmarem á la numerosa y escullida concurrència.

SANS.—En la «Reunió Familiar» s' está organisant la funció que pera dit objecte tracta de celebrarse. La obra que 's posará en escena es la celebrada *Batalla de reynas*.

Barcelona

Demá en lo «Centre Casanovas» se donará la funció d' honor posant en escena lo drama *Lo contramestre*.

Diumenge passat la societat «Niu Guerrer» celebrá la funció dedicada al immortal autor.

L' obra escullida fou la genial creació *La Dida*, que obtingué un desemenyo acabadíssim baix la direcció del Sr. Carreras.

Acabá ab la lectura d' inspiradas poesías y coronació del busto, pera quin objecte s' arreglá la escena ab notable acert baix lo gust artístich del Sr. Pruna.

En lo «Centre Roger de Flor» diumenge passat va celebrarshi també la funció dedicada al mateix objecte. Hi hagué lectura de poesías, coronació y 's representá 'l drama *Las joyas de la Roser*.

Dissapte passat l' important «Associació Popular Regionalista» dedicá una vetllada al notable autor.

La concurrència qu' hi assistí sigué lluhidíssima, elogiantse lo bon gust ab qu' es decorá la sala y aplaudintse ab entusiasme los treballs literaris qu' es llegiren en lloansa al fundador de nostre teatro.

Presidí l' acte lo senyor alcalde D. Joseph M. Rius y Badía.

Grans simpatías s' ha guanyat la empresa del teatro Granvia en ser la primera d' aquesta ciutat en tributar homenatge al may prou plorat poeta, essent precisament potser la empresa que á l' hora que ab menos elements contava pera l' objecte, la menos obligada á tan respectable deber.

Se doná aquesta funció dilluns passat representantse la celebrada gatada *La esquella de la torratxa*, y s' estrená una *Loa* ben sentida y apropiada al acte, la que acabá ab un preciós *Himne á Pitarra*.

Lo públich respongué, ab tot y haverse tingut de doblar los preus d' entrada, omplint lo teatro y aplaudint numerosas vegadas.

No es cert com ha vingut dihentse y repetintse en la premsa, de que s' hagi extraviat l' exemplar de la primera obreta escénica de Soler titulada *La cinta carmesí*. Nos consta que sempre lo conservá ab especial carinyo entre 'ls llibres de la seva biblioteca.

Donem las més expressivas gracias á tots quants han secundat ab tan desprendiment al Homenatge de Dol que LO TEATRO REGIONAL ha tributat al may prou plorat fundador del teatro de nostra terra.

Remerciém especialment á tots quants nos han honorat ab la seva firma, tan los dels treballs que s' han publicat com los que han quedat en cartera, donchs han sigut tants, que ab los que 's fan dignes de la publicació podriam formarne altres tants números dels qu' hi portem dedicats. ¡Una prova més de lo molt sentida que ha sigut la mort del gran poeta!

Nostre coral agraument á tothom.

Ab los dos números vinents se repartirá la tant esperada joya catalana *Las tres alegrías*.

Tots los que desitjin tenir ben enquadernada la comedia *Lo ret de la Sila*, poden ja passar per l' Administració que se 'ls facilitarà ab las condicions de costum.

Presentar los tres folletins en bon estat y 10 centims. Las cubiertas soltas 5.